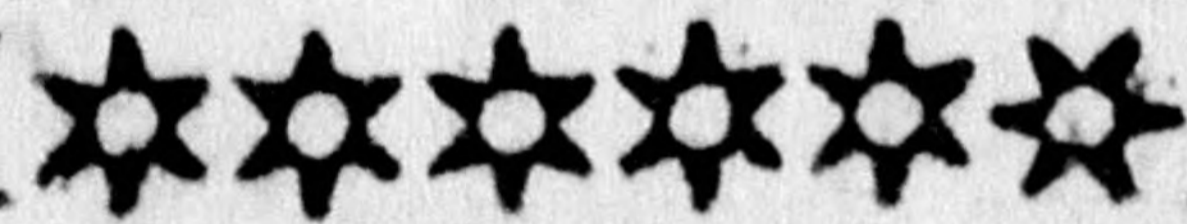

Nro. 4.

A' FELS. CSÁSZÁR, ÉS AP. KIRALY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből Kedden Januarius 12-dik napján 1813-dik
esztendőben.

Orosz Birodalom:

Péttersburgban, az Orosz seregeknek Wiasmánál Marschal Davoust és Elchingen ellen történt verekedésekre nézve, az úgy nevezett Kazani fő templomban az Udvarnak és a' főbb embereknek jelenlétekben Nov. 25-dikén közönséges istenitisztelelet tartatott. A' Pétersburgi újságnak ezen tárgyat illető jelentésében ezek a' kifejezések is elő fordulnak egyebek között: — „Ő Császári Felsége ezen elfelejthetetlen győzedelemre nézve, mellynek következése volt *Smolenski* városának megszabadíttatása, megparanitsolni méltóztatott, hogy F. M. Hertzeg Golonitschew *Kutusow* ennekutánna *Smolenski Kutusownak* neveztessek,

Orosz Bülletinek.

Ezékben most két nevezetes tárgyak fordulnak elő: egyik, hogy Gróf *Wittgenstein* és Admirális *Tschitschagoff*, mikor a honiparkodtak, hogy seregeiket összeszámlálhassák, miképpen kerestették-fel egymásnak hollétét; másik, hogy miként verekedett a' Gróf *Wittgenstein* armádája a' Bereczina vize mellett Nov. 2-dik és 29-dik napjain Napoleon Császárral. —,

„Szerentsémnek tartom (ezek summásan a' Gróf *Wittgenstein* szavai) jelenteni Császári Felségednek, hogy a' Felséged' szárnyadju tánsa Oberster *Czernitschew*, minekutánna őtet Admirális *Tschitschagoff* egy Kozák Regementel az én armádámnak felkeresésére elküldötte volna, ő a' rá bízott dolgot, minden veszedelmek és nehézségek mellett, igen nagy pontossággal és jó következássel teljesítette. Éjjel nappal az ellenséges seregek között útaván, négy folyóvizeken úsztatván által, 's útjában az előtalált ellenséges bagázsias szekereket 's az ellenség által tőlünk elvettett készületeket semmivé tévén, ő volt az első a' ki az Admirális *Tschitschagoff* armádájának mozdúlása és az ellenségnek valóságos állapota felől nékem tudósítást hozott, 's ennek alkalmatosságával három ellenséges Kurirokat el fogott, és Gen. Lieutenánt Báró *Winczingerodét* harmadmagával, kik között voltak Gen. Májor *Swetschin* és Kapitány *Narischkin*, megszabadította, kiket én ma (ezt Nov. 18-dikán írta *Wittgenstein*) Petersburg felé útnak indítottam. Az Admirális *Tschitschagoff* armádájának, mint a' *Czernitschew*től vett tudósításokból kihozhatom, tegnap meg kellett Minskbe érkezni.“

Ober *Czernitschew* e'képpen írta-le ezen útát a' Petersburgi újság szerént: — Fővezér *Schitschagoff* már régtől fogva semmi hírt nem ehelvén az *Excellentziád'* armádája felől (ez ' tudósítás Gróf *Wittgenstein*hoz van intézete), szükségesnek ítélte minden iparkodását arra fordítani, hogy az *Exc.ád* armádiájával való közösülést nagy sietséggel helyre állítsa. Ezen célzásának végrehajtása végett vezérlésem alá adta ő *Exc.ája* Nov. 6-dikán a' *Pantelejew* Kozák Regementet *Slonimban*. Én az előmbe adatott rendelés szerént, napjában 10 mérföldnyi utat is tévén, 's *Nowogrodekbe* megérkezvén, folytattam ezen expeditziót, noha bal felől tele voltak ellenséges tsapatokkal a' faluk, jobb felől pedig a' *Dombrowszky* egész serege *Stolpcy* és *Kajdanow* nevű helységekbe tanyázott. A' *Niemen* vizén úsztatva mentünk által *Kolodesna* mellett, a' honnét *Nalibokin* és *Kamienen* által *Ivancz* felé folytattuk útunkat. Ezen utolsóbb két helységekben 800 betegekől álló ellenséges ispotályt találtunk, a' kik mellett 100 emberek voltak vígyázaton: de sem a' réám bízott dolognak fontossága sem az armádától való ily meszszetávozásom nem engedték, hogy ezen ellenséges csoportot hadi fogságra az armadához küldhessem, és a' Regementet a' kísértetés által meggyengíttsem: tehát csak azt tselekedtem, hogy az ellenséges fegyvert és egyéb készületet özszerontattam, 's a' lovakat elvétettem, a' mint ezen expeditzió alatt többször is tselekedtem, minthogy véletlenül jelenvén meg Kozákjaimmal ezen vidékeken, több helyeken találtunk ellenséges csoportokat, és különben néhány száz em-

bereket össze fogdoshattunk volna. A' Minsk felé menő nagy út mellé Dubrowához két óra távolságra megérkezvén, itt egy 20 Vasaskból és Dragonyosokból álló ellenséges vígyázó saporot találtunk és fogtunk - el. A' fegyvert és lovakat ettől is elvétetvén az embereket elbocsátottuk. Ezekről esett értésünkre, hogy a' Frantzia nagy armáda Smolensk és Minsk felé folytatja hátráadását, mellyre nézve attól félhettünk, hogy ezt a' Wilna felé menő országutat nem soká ellepven az ellenség, annál bajosabban találhatunk módot az ezen keresztül való menetelre és a' Grof Wittgenstein seregéhez való megérkezhetésre. Kettőztettük iparkodásunkat; éjjel folytattuk inkább útunkat, minthogy a' nagy úton, mellyen által kellett jönnünk, nappal számos ellenséges csapatok járkáltak. Szerentsésen által jöven, az úttól valami 3 *verste* távolságra lesbe állottunk. Ezen a' helyen történt, hogy Generális Winczingerodét a' társaival együtt megszabadítottuk, és a' Frantzia Császárnak három Kurirjait, kik közül egy Párisból az armádához, kettő pedig az armádától Páris felé utazott, elfogtuk. Szerentsémesen a' pállok talált írásoknak foglalátját szóval közleni Exc.áddal. Innét tovább indulván, az előmbe szabott cél felé siettem, a' melly igen fontos volt, azért, hogy külömbkülömb armádáink egyetértőleg dolgozhassanak ezen nevezetes körülállások között. —

„*Vereste* nevű mezővároshoz érkezhvén, szembe találtam Demidow nevű tisztünket, a' ki Exc.ádtól küldetett vala - el egy tsoportal, hogy Admirális Tschitschagoffhoz menjen. En ezen tisztnek jól eszire adtam, mi módon folytassa útját,

's a' magam eddig tett útazásomat is figurák által való írásban néki által adtam, hogy vigye el Admirális Tschitschagoffhoz. Parantsolatom van az eránt, hogy az Exc.ád ármádájához megérkeztén, a' véllem lévő Kozák Regementet adjam által Exc.ádnak. Ötödfél nap alatt 350 verste (ötven mértföld) útat tettem az ellenségnek számos tsapatjai között; úsztatva négy vízen jöttem által; sok bagázsiás szekeret semmivé tétetem, mellyek között volt a' Fr. Császári test-őrző sereg' patikája is. Én vagyok az első, ki az Admirális Tschitschagoff ármádájának mozdulásairól és a' Fr. nagy ármádának belső környűllásairól, az Exc.ád ármádájához tudósítást hoztam. Mikor már az Exc.ád ármádájához közelgettem, hadi foglyokat is kezdettem össze gyűjteni, kiknek száma a' Kurirokkal 's egyéb e'féle személyekkel együtt valami 50-re telik. Közzülünk egész útunk alatt, elesett 4, megsebesedett 5, és nem találtatik 6 emberünk. Megöletett 4, és megsebesedett 4 lovunk."

A' másik tudósítást *Borissowból* Nov. 29-dikén küldötte Gróf Wittgenstein a' Császárhoz, melly ennyiben áll: —,

„Alázatossággal jelentettem vala tegnap Cs. Felségednek, hogy *Napoleont* a' Beretzinán való általmenetelkor meg fogom támadni, a' mi még az nap' meg is történt. Minekutánna az ellenséget a' vízen való általmenetelnél Studenzo mellett meglehető's sokasággal béértem volna, ő megállapodott, és hogy bagázsiáját megmenthesse, az általjáró helyet leg nagyobb vakmerőséggel védelmezte. De kivertem én őtet tsakugyan a' maga állásából, és 3 verste távolágra

kergettem; a' verekedés egész nap tartott; ma a' vízen is által kergettem, melly után ő a' Studenczónál lévő hidat elégette. Hanem én, minthogy a' hidas hajók Admirális Tschitschagofftól már megérkeztek hozzám, már most hidat tsináltatok, 's a' víznek túlsó partjára által viszem ármádámat, hogy ezen Admirálissal és a' Gen. Platow lovasságával együtt dolgozhassak. —

„A' tegnapi tsatában nyertünk egy ágyút, elfogtunk 1500 embert; ma, az ellenség' által költözésekor, 12 ágyút, mellyeken kívül sok ágyúját a' vízbe hánnya az ellenség. Ma is sok Stabális és egyéb fő tiszteket 's közembereket elfogunk, 's még most is fogunk szünetlen, de ezeknek számjokat még most nem tudom meghatározni. A' Császári és egyéb magános bagázsia, mely elfogattatott, oly sok, hogy $\frac{1}{2}$ négyszeg verstét lép-el, úgy hogy nem is mehetnek miatta seregeink; három kompániákat kellett ki rendelnünk, hogy tsak annyi útat tsináljanak közte, a' hol seregeink eimehessenek. Ezen bagázsiának nagy része Moskaui ló, szekér, 's egyéb holmi. Azon a' sok nyereségen kívül, mellyre seregeink szert tettek, sok ezüst és egyéb templomi készületeket vissza kaptunk; mellyeket az ellenség Moskauban halmozott vala össze. Ezek már most össze gyűjtettétvén a' Moskaui fő Kommendánshoz küldettetek. Midőn olly szerentsés vagyok, hogy ezekről való legalázatosabb tudósításomat Felsőgedhez küldöm, egyszermind a' Felsőged lábai eleibe egy ellenséges zászlót is letészek. —

„A' mi elestekből és sebesekből álló vesz-

tésünk ezen napok alatt többre telt 3000 embereknel.”

* * *

Wilnába az Adm. Tschitschagoff ármádiája ment - bé legelőbb ; az ő előljáró tsapatja a' Gen. *Czaplitz* vezérlése alatt Decz. 10-dikén érkezett - meg oda, minekutánna onnét a' Frantzia seregek néhány óráig tartott verekedés után eltávoztak volna. Maga Tschitschagoff 11-dikén érkezett - meg az ármáda' nagyobb erejével. Ugyan ezen napon délutánni négy órakor tartotta ott Hertzeg *Kutusow* a' maga bémenetelét.

* * *

Warschauból ezeket írták Januárius 2-dikán : —

„A' Hertzeg *Schwarzenberg* vezérlése alatt lévő Austriai Cs. K. segítő ármáda' fő hadi szállása December 29-dikén *Pultuskban* (a' Narew mellett) volt. A' véle összesatoltatva lévő Frantzia és Szakszoniai seregek' vezére Gen. Gróf *Reynier* pedig ugyan azon napon Stanislawow mellett *Dobre* nevű faluban állott a' maga hadi szállásával. —

„Hertzeg *Schwartzenberg* maga Dec. 30-dikán ide Warschauba érkezvén, máig itt tartózkodott ; ma vissza tért a' fő hadi szállásra.

„A' Nápolyi Királytól való leg újabb tudósításunk Dec. 29-dikén költ Königsbergben. A' van benne, hogy a' *Tarenti* Hertzeg (M. Magdonald *Tilsitnél*, egy oda előre nyomúlt Orosz előjáró tsapatot meglepven, 2 Bataliont elfogott és 2 ágyút elvett tőlle (a' napja ezen történetnek nem fordul elő). —“ (Már írtuk a' közelébbi Kurirban egy tudósítás után, hogy a'

M. Magdonáld serege még Dec. 14-dikén *Mitau*-nál állott volna. A' Dec. 29-dikén költ *Berlini* újságban azt olvassnk, hogy a' *Mitau*i leg újabb újság levelek még Dec. 16-dikán *Pruszsiai* censurával indúltak - meg *Mitau*ból, de leg kisebb emlékezetet sem tettek az ott álló ármádáról. Feljebb azt íránk, hogy M. Magdonald *Tilsit*nél verekedett, Ezeknek a' három féle egymással ellenkezni láttató tudósításoknak megfelytetését tehát a' következő napoktól várjuk).

*

*

A' *Berlini* újság szerént így írtak *Königsberg*-ből Dec. 23-dikán: —,

„A' még itt lévő *Neufchateli* Hertzeg (Major Generális) ilyen tábori parantsolatot hirdettetett - ki : —,

„A' *Dantzka*i és *Marienburgi* várak, hasonlóképpen a' *Marienwerderi* és *Thorni* hidfedező sántzok, ostromlás alatt való állapotban lenni kihirdettetnek. Az ott lévő fő vezérek, ágyúzó és indzsizőr Generálisok, és az ármáda Kasznárja, megtenni kötetetnek az ahoz kívántató intézeteket. Gen. Gróf *Laribossiere* helyébe Osztályos Gen. *Eble* az ártiléria fő vezérévé, Gen. Gróf *Chasseloup* helyébe pedig Osztályos Generális *Haxo* az indzsizőri kar' fővezérévé nevezettek. —“

„Költ *Gumbinnen*ben, a' fő hadi szálláson, Dec. 18-dikán.“

Frantzia Birodalom.

Minthogy az a' Német újság, mellyből a' közelébb költ M. Kurir 29-dik lapjának végén találtató *Párisi* tikkelyt vettük, azt mondja, hogy hibából történt, hogy ő azt írta, hogy

azon tikkelyt a' Monitőrből vette volna, miat hogy annak kiadója a' *Journal de l'Empir* és nem a' Monitör volt: tehát ezt megjegyezni mi is illendőnek tartottuk. A' Monitör tsak ennyit írt erről a' katona parádéről: — „Dec. 27-dikén nagy katona parádé volt a' Thüileria palota udvarán. Császár ő Felsége megmustrálta a' Császári testőröző és Párisi őrző seregeket.“

A' Párisi Monitör már harmadik versben említi, hogy külömbkülömb Departamentombéli Cohorsok kérő leveleket intéztek légyen a' Hadi Ministerhez, az eránt, hogy engedtessek - meg nekíek, hogy a' nagy ármádának ditsőségében ők is részt vehessenek, 's azzal valamint a' ditsőségben úgy a' veszedelmekben is osztozhassanak. Tsak egy versben hét ilyen cosorsokat nevezett meg a' Monitör. A' Hamburgban fekvő Cohorsok azt kívánják meghatározva, hogy ők a' 11-dik szakasz ármádához rendeltessenek, a' melynek Marschal *Augereau* a' vezére.

Dec. 29-dikén a' Finantziai Tanátsban ülte elől *Napoleon* Császár, a' melly reggeli 8 órától fogva 12-tőig tartott. Azután vadászni ment a' Versaliai erdőbe.

Annak a' *Rabbe* nevű, Párisi testőröző seregbeli Obersternek halálos sententziáját, ki az Ex-Generális *Majlet* özszeesküvésében való részesülésért halálra ítéltetett de az ő megölettetése akkor elhalasztatott vala, hóltig tartó fogóságra változtatta által a' Császár.

Marschal *Massena* Nizzába érkezett igen elgyengült egészségben. Tsak a' hazájabeli megszokott levegőtől reménlik, hogy még helyreálhat egészsége.

A' minap Párisban Oktob. 23-dikán kiütött de még első fellobbanásában szerentsésen kiöltött revoluziónak históriájára nézve 12 aktákat hirdettetett ki az Országlószék. Látni lehet ezekből rövid summa szerént, hogy a' Sequanai (Párisi) Departamentom' Préfektusa Gróf *Frochot* abban hibázott, hogy nem mutatott olyan elmebéli jelenvalóságot és eltökéllettséget, a' millyent az ő hivatala, a' birodalom' constituziója, és a' környűlállások kívántak tőlle. Így stéltek a' Státustanátsnak minden tagjai felőlük kiket ezen tárgy eránt égyégyen megkérdezett a' Császár. Megesmeték közönségesen azt, hogy ő (t. i. Gróf Frochot) nem volt ugyan részese az öszszeesküvésnek; és ezen tekintetben nem is fér hozzá semmi gyanú: hanem, letett hitéről és kötelességéről gyáva szívűséggel elfelejtkezett. Erre nézve javasolták a' Statustanátsosok mindnyájan az ő letétetését, a' mint azt a' Császár meg is határozta.

Leg nevezetesebb a' feljebb említett akták között az Ex-Generális *Malet*' levele a' Párisban lévő 10-dik Cohors' vezéréhez *Soulierhez*, azért, hogy ebből leg inkább által lehet látni, miben állott legyen ezen öszsze-esküvésnek minéműsége. Ezt a' levelet úgy írta *Malet*. vagy úgy titulálta magát, mint: *A' Párisi fegyveres erő' fő vezére*. Költ a' levél: *Az ő fő hadi szállásán a' Vandome piatzon, Oktober 23-dikán, reggeli 1 órákor.* — A' levél foglalata ez: —,

„Komendáns Úr! Meg parantsoltam Gen. Lamottének, hogy egy Politziai Biztosnak társaságában menjen az úr Kaszármájába, hogy az,

úr vezérlése alatt lévő Cohors előtt a' Senátusnak azon consultumát olvassa fel, melyben az a' Császár halálát és a' Császári országlás eltöröltetését kijelenteti. Ez a' Generális közleni fogja az úrral azt a' parantsolatot is, melly szerint az úr Brigadéros Generálissá nevezett, és egyszersmind azt is meg fogja mondani az úrnak, hogy mik legyenek telyesítendő kötelességei. —

„Az Úr a' maga Cohorsát leg nagyobb sietséggel és tsendességgel fegyverkeztesse fel. Ezen kettős célnak elérhetése végett, tiltsa meg az úr, hogy a' Kaszármából eltávozva lévő tisztek a' dologból semmit meg ne tudjanak. Azokat a' Kompániákat, mellyeknél egy tiszt sem fog jelen lenni, kommandirozhatják a' strázsamesterek. Megvírradván, ekkor a' Kaszármába hazaérkező tiszteket el lehet küldeni a' Grevepiatzra, a' hol megtalálhatják Kompániáikat, a' mellyek ide fognak vissza gyülekezni azután, minekutánna ezekkel az Úr a' Gen. *Lamotte* parantsolatait telyesítette. Minekutánna az úr mind ezeket a' parantsolatokat telyesítette, jelenjen meg maga is a' Grevepiatzon, és vegye által az Úrnak rendeltetett Generálisságot. Az itt megnevezett seregek az úr vezérlése alá fognak tartozni, ú. m: — 1) a' maga mostani Cohorsa; 2) a' *Veteránusok*' 2. dik Batalionjának két Kompániái; 3) a' Párisi testőrző Regement első Batalionjának egy Kompániája; 4) a' Párisi testőrző Dragonyosok között 25 ember; 5) az a' testőrző sereg, mellyet az úr maga ott álva fog találni. —

„A' Tanátsháznak és az oda való bémene-teleknek jó móddal leendő elfoglaltatásokra kívántató minden készületeket tegyen - meg az úr. A' Sz. János temploma' tornya mellé egy tsopor- tot kell rendelni, azért, hogy a' harangokat, mi- helyest kívántatni fog, azonnal fére lehessen ver- ni. Mikor mind ezeket véghez vitte az úr, men- jen az úr a' Préfektushoz, ki a' Tanátsháznál lakik, és adja által néki ezt a' tsomó írást. Be- széljen véle az úr, hogy a' Provisoriai Kormány- szék' számára rendeljen egy szobát a' Tanátsháznál, 's az én Generál-Stábom számára is egyet, a' melly ott reggel 8 órakor meg fog jelenni. Ha Biztosok mennek töllem az úrhoz, ezek kár- tyáttartoznak elémútatni, mellyen éppen az a' stempel találtatik, a' mellyet ezen parantsolat alatt szemlél az úr. Ezen Biztosokkal együtt úgy intézheti - el az úr a' dolgokat, mint a' köröyül- állások fogják az én jelen nem létem alatt kí- vánni. Mindenekben, a' mik ezen hívatalsze- rént való rendelésben találtatni nem fognak, az úr böltsességire, tapasztalására, és patriotismu- sára bízom magamat. Ha a' Komendáns úr ezen rendeléseket pontosan telyesíti, tudja-meg, hogy a' hazának, a' melly háládatos fog az úr- hoz lenni, fontos szolgálatokat teszen. —“

(Itt a' levél végén találtatott *„Malet.”* egy kerek bélyeg (stempel), és egy L. betű).

J e l e n t é s.

A' Kir. Kamara *Ungvári* uradalmában ugyan tsak Ungvár városában helyheztetett Zatrapa Pál volt Apathecájának licitatio által leendő 's kihirdetett eladása e' folyó esztendőnek 23-dik Januariusára tétetett által, melly is ehezképpest mind azoknak tudtokra adatik, kiknek ezen pa- tikának megvásárlásához kedvek van.

P. D.